

Prediction of Sport Participation Motivation among Male Adolescent Students in School Physical Education Classes Based on Basic Psychological Needs and Social Responsibility

Hafez Padervand PhD in Educational Psychology, Lorestan University, Khorramabad, Iran. E-mail: hafezpadervand@gmail.com

Banafsheh Hassanvand Assistant Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: banafshehasanvand@pnu.ac.ir

Kaveh Rostami Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran. E-mail: kave.rostami@yahoo.com

Asma Soleimani* *Corresponding Author*, PhD in Exercise Physiology, Department of Sports Science, Faculty of Literature and Humanities, Ilam University, Ilam, Iran. E-mail: asma.soleimani1365@gmail.com

Abstract

The aim of this study was to predict the sport participation motivation of male adolescent students in school physical education classes based on basic psychological needs and social responsibility. The research method was a correlational survey. A total of 240 male students (mean age ≈ 15.21 , $SD \approx 1.68$) were selected from the statistical population using random cluster sampling as the study sample. Participants completed the Gill Sport Participation Motivation Questionnaire (1983), the Kardelou Social Responsibility Questionnaire (2014), and the Gagne and colleagues Basic Psychological Needs in Exercise Scale (2000). The data were analyzed using Pearson correlation and multivariate regression. The results showed a significant and positive relationship between basic psychological needs and social responsibility with students' sport participation motivation ($P < 0.01$). Furthermore, the overall regression model test indicated that basic psychological needs and social responsibility explained 21% of the variance in students' sport participation motivation ($P < 0.001$). The findings of this research provide valuable information regarding the role of basic psychological needs and social responsibility variables in predicting the sport participation motivation of adolescent students.

Keywords: Basic psychological needs, social responsibility, sport participation motivation, adolescent students

Cite this Article: Padervand, H., Hassanvand, B., Rostami, K., & Soleimani, A. (2026). Prediction of Sport Participation Motivation among Male Adolescent Students in School Physical Education Classes Based on Basic Psychological Needs and Social Responsibility. *Educational Psychology*, 22(79), 157-177. <https://doi.org/10.22054/jep.2026.88261.4266>

© 2016 by Allameh Tabataba'i University Press
Publisher: Allameh Tabataba'i University Press

Introduction

Since physical activity and participation in school physical education classes can significantly contribute to promoting the general health level of the student population, recognizing the effective psychological factors in this domain can enable planners to remove barriers and create the necessary motivations for sport participation by becoming aware of these factors and adopting appropriate measures and programs (Honari et al., 2019). Among the psychological factors that may be capable of predicting the level of sport participation motivation among adolescent students in school physical education classes are basic psychological needs (BPNs). Basic psychological needs are known as the essential energy for active engagement with the environment, skill development, and healthy growth (Shaw, 2025). The satisfaction of BPNs directly affects intrinsic motivations. The mechanism of intrinsic motivation or internalization is such that it leads to autonomous and self-regulated behaviors, resulting in the emergence of a sense of a complete self, and consequently, an effective interaction with the external environment and various people in daily life (Li et al., 2025). Another variable that, in this research, may be capable of predicting the level of sport participation motivation among adolescent students in school physical education classes, and regarding which no research has yet been conducted, is social responsibility. Responsibility is defined as one of the influential concepts on students' functional health and academic success, meaning being accountable for one's own needs, the needs of others, and fulfilling individual and social duties in the best possible way (Manzano-Sanchez et al., 2020). As a multidimensional trait, responsibility has a significant impact on the extent of students' involvement and activity in academic matters. By providing a context for commitment and participation in these affairs, it can contribute to improving their academic performance and socialization (Raeisi Kheyraadi et al., 2023).

Since students, as the fundamental pillar of the country's educational system, hold a special role and position in achieving educational goals, attention to this segment of society—in terms of educational advancement and physical and psychological health—leads to the greater fertility and flourishing of the societal educational system. On the other hand, the Physical Education and Sport curriculum is a constructive component in school programs and a method for ensuring students' health, vitality, emotional balance, and social education.

Therefore, achieving such valuable goals is only possible through the examination of the factors and variables effective in the physical education class and school sport sessions.

Research Question

The purpose of this study is to address the research gap in this area by examining the question: Is the sport participation motivation of adolescent students in school physical education classes predictable based on basic psychological needs and social responsibility?

Literature Review

Tao & Yu (2025) found in a study that Basic Psychological Needs (BPNs) are effective in influencing students' level of participation in sports activities (Tao & Yu, 2025). The results of a study by González-Cutre et al. (2025) indicated that the frustration of basic psychological needs is a predictor of maladaptation in sports activities (González-Cutre et al., 2025).

Xu et al. (2021) demonstrated that BPNs play a positive mediating role in the relationship between resilience and participation in physical activities (Xu et al., 2021). Furthermore, Fraguera-Vale et al. (2020) concluded in their research that there is a significant positive correlation between basic psychological needs and physical self-concept in adolescents who engage in weekly sports activities (Fraguera-Vale et al., 2020).

Regarding the role of social factors, Suyato et al. (2024) showed in their research that the integration of social values in the Physical Education and Sport curriculum is associated with the development of adolescents' character in both academic and social dimensions (Suyato et al., 2024). Finally, the findings of Balci & Yanik (2020) revealed a significant positive relationship between students' individual and social responsibility and their level of participation in sports activities (Balci & Yanik, 2020).

Methodology

The present study, considering its nature and the relationships between variables, falls under the category of applied research and, in terms of data collection methods, is classified as descriptive-correlational research. The study was conducted through fieldwork. The statistical population of the research included all male high school students

(Second Secondary Level) in the city of Khorramabad during the academic year 2024–2025 (1403–1404 AH). A total of 240 male students were selected from this population as the research sample using random cluster sampling. To collect data, the following instruments were utilized: Sport Participation Motivation Questionnaire (Gill et al., 1983), Basic Psychological Needs Scale (Deci & Ryan's Basic Psychological Needs in Exercise Scale by Gagne et al., 2000, often referred to in the context of physical activity as BPNES) and Social Responsibility Questionnaire (Kordlo, 2014, originally developed in Persian).

Results

The results of the regression analysis showed that, in the first step (Model 1), the components of Autonomy and Competence (from the Basic Psychological Needs construct) alone had a significant and positive capacity to predict students' motivation for sport participation. Furthermore, the components of Social Responsibility, including (Extent of Responsibility and Sense of Responsibility), significantly predicted sport participation motivation among male high school students (Second Secondary Level).

Conclusion

The purpose of this study was to predict the motivation of adolescent male students to participate in sports during school physical education classes based on basic psychological needs and social responsibility. The results obtained from the analysis of the research findings showed that there is a positive and significant relationship between basic psychological needs and the motivation of adolescent students to participate in sports. The results also showed that there is a direct and significant relationship between students' social responsibility and their motivation to participate in school physical education classes. Given the obtained results, it is suggested that topics related to social responsibility, basic psychological needs, and related issues be included in the school curriculum. Furthermore, it is desirable for administrators and teachers to identify students with low social responsibility and basic psychological needs and refer them to school counselors to address their situation.

پیش‌بینی انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان پسر نوجوان در ساعت ورزش مدرسه بر اساس نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی

دکتری تخصصی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران. رایانامه:
hafezpadervand@gmail.com

حافظ پادروند

استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: banafshehasanvand@pnu.ac.ir

بنفشه حسونند

گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: kave.rostami@yahoo.com

کاوه رستمی

نویسنده مسئول، دکتری فیزیولوژی ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی،
دانشگاه ایلام، ایلام، ایران. رایانامه: asma.soleimani1365@gmail.com

اسما سلیمانی *

چکیده

پیشینه و اهداف: ورزش دانش‌آموزی رویکردی کارآمد برای افزایش فعالیت جسمانی دانش‌آموزان از طریق برنامه‌ها، فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی در یک محیط حمایتی با زیرساخت‌ها و امکانات امن و راحت است. هدف از این پژوهش پیش‌بینی انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان پسر نوجوان در ساعت ورزش مدرسه بر اساس نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بود. روش‌ها: روش پژوهش زمینه‌یابی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ بود. از میان جامعه آماری تعداد ۲۴۰ دانش‌آموز پسر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی با میانگین سنی ۱۵/۲۱ و انحراف معیار ۱/۶۸ به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان به پرسشنامه‌های انگیزه مشارکت ورزشی گیل (۱۹۸۳)، مسئولیت‌پذیری اجتماعی کردلو (۱۳۹۳) و نیازهای بنیادی روان‌شناختی گاردیا و همکاران (۲۰۰۰) پاسخ دادند. نتایج با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی با انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P < ۰/۰۱$). همچنین نتایج حاصل از آزمون کلی مدل رگرسیون نشان داد نیازهای بنیادین روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی ۲۱ درصد از واریانس انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان را تبیین نمایند ($P < ۰/۰۰۱$). نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این پژوهش اطلاعات مفیدی را در جهت نقش متغیرهای نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی در پیش‌بینی انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان ارائه می‌نماید.

کلیدواژه‌ها: نیازهای بنیادی روان‌شناختی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، انگیزه مشارکت ورزشی، دانش‌آموزان نوجوان

استناد به این مقاله: پادروند، حافظ، حسونند، بنفشه، رستمی، کاوه، و سلیمانی، اسما. (۱۴۰۵). پیش‌بینی انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان پسر نوجوان در ساعت ورزش مدرسه بر اساس نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۲۲(۷۹)، ۱۵۷-۱۷۷.

<https://doi.org/10.22054/jep.2026.88261.4266>

© ۲۰۱۶ دانشگاه علامه طباطبائی

ناشر: دانشگاه علامه طباطبائی

مقدمه

تربیت بدنی و ورزش^۱ یک بخش ضروری از برنامه رسمی مدارس هستند (Iraji, 2025). ورزش دانش آموزی رویکردی کارآمد برای افزایش فعالیت جسمانی دانش آموزان از طریق برنامه‌ها، فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی در یک محیط حمایتی با زیرساخت‌ها و امکانات امن و راحت است (Coll et al., 2024). به اعتقاد برخی از محققان، ورزش دانش آموزی پایه و اساس توسعه ورزش در سایر سطوح است و تا زمانی که ورزش مدارس توسعه نیابد، توسعه در سایر سطوح سخت دشوار و مقطعی خواهد بود (Habyarimana et al., 2022; Martín-Rodríguez et al., 2024). با توجه به نقش ورزش دانش آموزی در سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان، معلمان همواره در پی افزایش میزان مشارکت دانش آموزان در فعالیت‌های ورزشی مدرسه هستند (Diehl et al., 2018). از طرفی دانش آموزان با انگیزه‌ها و اهداف متفاوتی در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کنند (Antunes et al., 2024). انگیزه‌ها، از اجزای ضروری و پیش‌نیاز فعالیت‌های ورزشی و یکی از محورهای اساسی در توجیه رفتار افراد برای شرکت در فعالیت‌های مختلف می‌باشند که میزان تلاش یا استقامت و تعهد فرد را در رسیدن به اهدافشان نشان می‌دهد (Öktem & Çingöz, 2023). انگیزش مشارکت در فعالیت‌های ورزشی^۲، به تمایلات، متغیرهای اجتماعی یا شناختی اشاره دارد که در بازی و رقابت با دیگران به وجود می‌آیند (Mohammadi et al., 2024). انگیزه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی به تفاوت‌های فردی برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی می‌پردازد، زیرا بسته به تفاوت‌های فردی و رشته‌های مختلف ورزشی نوع انگیزش افراد در دستیابی به اهداف ورزشی اهمیت خاصی دارد (Townsend et al., 2020).

از آنجایی که فعالیت بدنی و شرکت در زنگ ورزش مدارس می‌تواند سهم بسزایی در ارتقای سطح سلامت عمومی جامعه دانش آموزی داشته باشد، شناخت عوامل روان‌شناختی مؤثر در این زمینه می‌تواند سبب شود تا برنامه‌ریزان با آگاهی از آن‌ها و با اتخاذ تدابیر و برنامه‌های مناسب به رفع موانع بپردازند و انگیزه‌های لازم برای مشارکت ورزشی را ایجاد کنند (Honari et al., 2019). از جمله عوامل روان‌شناختی که ممکن است قادر به پیش‌بینی میزان انگیزه مشارکت ورزشی دانش آموزان نوجوان در ساعت ورزش مدرسه شود، نیازهای

1. Physical Education and Sport
2. Motivation to Participate in Sports Activities

بنیادی روان‌شناختی است. نیازهای بنیادی روان‌شناختی^۱ به‌عنوان انرژی لازم برای درگیری فعال با محیط، پرورش مهارت‌ها و رشد سالم شناخته می‌شود (Shaw, 2025). این نیازها که به‌صورت فطری در همه افراد وجود دارند و برای بهزیستی افراد ضروری‌اند شامل نیاز به خودمختاری^۲، شایستگی^۳ و ارتباط^۴ است (Lev-Arey et al., 2024). خودپیروی یا خودمختاری به تجربه اراده و خودتأییدی رفتار فرد اشاره می‌کند؛ به‌عبارت دیگر، خودپیروی شامل داشتن احساس انتخاب در آغاز، نگهداری و تنظیم فعالیت‌ها است. شایستگی، میل به تسلط یافتن بر محیط فرد و به دست آوردن پیامدهای ارزشمند در درون آن است. تعلق یا ارتباط به احساس نزدیکی و مرتبط بودن به دیگران در تعامل‌های روزمره اشاره می‌کند؛ به‌عبارت دیگر، ارتباط، نیاز به برقراری پیوندها و دل‌بستگی‌های عاطفی با دیگران است (Deci et al., 2017). رضایتمندی از نیازهای بنیادی روانی مستقیماً بر انگیزه‌های درونی اثرگذار است، مکانیسم انگیزه‌های درونی یا درونی‌سازی به‌گونه‌ای است که موجب رفتارهای خودمختارانه و خودگردان خواهد شد که منجر به پیدایش احساس یک خود کامل می‌شود و نتایجاً به‌گونه‌ای مؤثر با محیط بیرون و افراد مختلف در زندگی روزمره تعامل خواهد کرد (Li et al., 2025). با توجه به این امر بی‌جهت نیست که ارضای نیازهای بنیادی روان‌شناختی ممکن است با میزان مشارکت نوجوانان در فعالیت‌های اجتماعی و ورزشی ارتباط داشته باشد. در همین رابطه Tao and Yu (2025) در پژوهشی یافتند که نیازهای بنیادی روان‌شناختی بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی اثربخش است (Tao & Yu, 2025). نتایج پژوهش González-Cutre و همکاران (2025) نشان داد که ناکامی در ارضای نیازهای بنیادی روان‌شناختی پیش‌بینی کننده ناسازگاری در فعالیت‌های ورزشی است (González-Cutre et al., 2025). نتایج پژوهش Xu و همکاران (2021) نشان داد که نیازهای بنیادی روان‌شناختی در رابطه میان تاب‌آوری و شرکت در فعالیت‌های جسمانی نقش میانجی مثبتی را ایفا می‌کند (Xu et al., 2021). Fraguera-Vale و همکاران (2020) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که بین نیازهای بنیادی روان‌شناختی و خودپنداره جسمانی در نوجوانانی که فعالیت‌های ورزشی هفتگی داشتند، همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد (Fraguera-Vale et al., 2020).

-
1. basic psychological needs
 2. autonomy
 3. competence
 4. relatedness

متغیر دیگری که در این پژوهش به‌عنوان متغیر پیش‌بینی کننده ممکن است قادر به پیش‌بینی میزان انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان در ساعت ورزش مدرسه باشد و تاکنون در ارتباط با آن پژوهشی صورت نگرفته است، مسئولیت‌پذیری اجتماعی^۱ است. مسئولیت‌پذیری^۲ به‌عنوان یکی از مفاهیم تأثیرگذار بر سلامت عملکردی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، به معنای پاسخگو بودن در قبال نیازهای خود، دیگران و انجام وظایف فردی و اجتماعی به بهترین شکل ممکن است (Manzano-Sanchez et al., 2020). مسئولیت‌پذیری به‌عنوان یک خصیصه چندبعدی تأثیر زیادی بر میزان مشارکت و فعالیت دانش‌آموزان در امور تحصیلی دارد و با فراهم آوردن زمینه تعهد و مشارکت در این امور در بهبود عملکرد تحصیلی و اجتماعی شدن آنان سهمی باشد (Raeisi Kheyrbadi et al., 2023). مسئولیت‌پذیری در یک تقسیم‌بندی کلی به دو بخش مسئولیت‌پذیری فردی^۳ و مسئولیت‌پذیری اجتماعی تقسیم می‌شود. مسئولیت‌پذیری فردی به این معنا است که فرد خود را نسبت به خود و موقعیتی که در آن قرار گرفته و همچنین نسبت به دیگران مسئول بداند (Lane, 2023). اما ایده اساسی مسئولیت‌پذیری اجتماعی در مورد نوجوانان به رسمیت شناختن این نکته است که نوجوانان بخشی از جامعه هستند و آن‌ها باید در آرمان‌ها و اهداف اجتماعی مشارکت کنند (Galvão et al., 2019). درواقع، مسئولیت‌پذیری اجتماعی مجموعه‌ای از ارزش‌ها یا تعهدات شخصی برای بهبود جامعه و اجتماع است (Agustina et al., 2023). کودکان و نوجوانان هنگامی مسئولانه برخورد می‌کنند که با توجه به دیدگاه‌های اخلاقی عمل نمایند و بپذیرند که مسئول پیامدهای اعمال خویش هستند (Leko Šimić et al., 2022). دانش‌آموزانی که مسئولیت‌پذیری را در مدرسه آموخته‌اند، یاد می‌گیرند چگونه در یک موقعیت بزرگ‌تر برای حل مشکل به راه‌های کمک به یکدیگر بیندیشند یا حداقل با آن دست‌وپنجه نرم کنند (Bugdayci, 2019). همچنین دانش‌آموزانی که از مسئولیت‌پذیری اجتماعی بالاتری برخوردارند، با موفقیت بیشتری می‌توانند با چالش‌های ناشی از ایفای نقش‌های اصلی در فعالیت‌های مدرسه و اجتماع کنار بیایند (Putri et al., 2025). درواقع می‌توان گفت ایجاد و رشد مسئولیت‌پذیری به‌عنوان یکی از کارکردها و اهداف مهم نظام‌های آموزشی و برنامه‌های درسی در مقاطع و سطوح مختلف است (Najafzadeh et al., 2021). نتایج پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهد که رفتار

1. social responsibility

2. responsibility

3. Individual Accountability

مسئولانه دانش‌آموزان و نوجوانان با پیامدهای مفید و سازنده‌ای همراه است. برای نمونه Suyato و همکاران (2024) در پژوهش خود نشان یافتند که ادغام ارزش‌ها اجتماعی در درس تربیت‌بدنی و ورزش با توسعه شخصیت نوجوانان در ابعاد تحصیلی و اجتماعی همراه است (Suyato et al., 2024). نتایج پژوهش Balci and Yanik (2020) نشان داد که بین مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی دانشجویان با میزان مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (Balci & Yanik, 2020). در پژوهشی Guijarro و همکاران (2020) نشان دادند دانش‌آموزانی که آموزش مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی را در مدرسه دریافت کردند، نسبت به دانش‌آموزانی که این آموزش را دریافت نکردند، میزان درگیری آنان در تکالیف درسی و ورزشی بالاتر بود (Guijarro et al., 2020). در پژوهشی مشابه Pozo و همکاران (2018) نشان دادند که آموزش مسئولیت‌پذیری اجتماعی با افزایش مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی همراه است (Pozo et al., 2018). از آنجایی که دانش‌آموزان به‌عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور در دستیابی به اهداف نظام آموزشی، نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند، توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و سلامت جسمانی، روانی موجب باروری و شکوفایی هرچه بیشتر نظام آموزشی جامعه می‌گردد. از سوی دیگر درس تربیت‌بدنی و ورزش، بخشی سازنده در برنامه‌های آموزش مدارس و روشی برای تأمین سلامتی نشاط و تعادل هیجانی و تربیت اجتماعی دانش‌آموزان است. از این‌رو دستیابی به چنین اهداف ارزشمندی فقط از راه بررسی عوامل و متغیرهای مؤثر در درس و زنگ ورزش مدارس امکان‌پذیر است. در این میان نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی از جمله این عوامل هستند که بر اساس پژوهش‌هایی که در خارج از کشور انجام شده است، نقش اساسی در پیش‌بینی میزان مشارکت دانش‌آموزان در درس و فعالیت‌های ورزش دارند. با این‌وجود تاکنون در پژوهشی به این موضوع در رابطه با دانش‌آموزان ایرانی پرداخته نشده است. بنابراین هدف از انجام این پژوهش این است که ضمن پر نمودن خلأ پژوهشی در این زمینه به بررسی این سؤال بپردازد که آیا انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان در ساعت ورزش مدرسه بر اساس نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی قابل پیش‌بینی است؟

روش

پژوهش حاضر با توجه به نوع مطالعه و روابط بین متغیرها از دسته تحقیقات کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها در زمره تحقیقات توصیفی-همبستگی قرار دارد که به صورت میدانی به اجرا درآمده است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود. از میان جامعه آماری تعداد ۲۴۰ دانش‌آموز پسر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. بدین ترتیب که ابتدا از میان دو ناحیه آموزشی شهرستان خرم‌آباد، ناحیه ۱ انتخاب، پس از انتخاب این ناحیه از میان مدارس پسرانه ناحیه مذکور به صورت خوشه‌ای تعداد ۶ مدرسه پسرانه انتخاب شد. از میان این مدارس تعداد ۲۴۰ دانش‌آموز از سه پایه تحصیلی (دهم، یازدهم، دوازدهم) به شیوه تصادفی به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. برای رعایت موازین اخلاقی، از والدین فرم شرکت داوطلبانه فرزندان در پژوهش جمع‌آوری شد. برای حفظ هویت افراد پرسشنامه‌ها بدون نام و نام خانوادگی تکمیل شدند. به علاوه، شرکت‌کنندگان در هر مرحله‌ای که به ترک پژوهش تمایل داشتند، می‌توانستند از ادامه مشارکت در پژوهش انصراف دهد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

پرسشنامه انگیزش شرکت در فعالیت‌های ورزشی -PMQ: پرسشنامه انگیزش شرکت در فعالیت‌های ورزشی توسط Gill و همکاران (1983) ساخته شده است. هدف از این پرسشنامه شناخت عوامل انگیزشی افراد برای شرکت در محیط‌های آموزشی ورزشی است این پرسشنامه متشکل از ۳۰ گویه و هشت خرده‌مقیاس شامل: گروه‌گرایی (سؤالات: ۳، ۱۲، ۱۴، ۲۱، ۲۵، ۲۸)، گروه‌گرایی (سؤالات: ۸، ۱۸، ۲۲)، آمادگی (سؤالات: ۶، ۱۵، ۲۴)، تخلیه انرژی (سؤالات: ۴، ۵، ۱۳، ۱۶، ۱۹)، عوامل موقعیتی (سؤالات: ۹، ۲۷، ۳۰)، بهبود مهارت (سؤالات: ۱، ۱۰، ۲۳)، دوست‌یابی (سؤالات: ۲، ۱۱، ۲۰، ۲۶) و تفریح و سرگرمی (سؤالات: ۷، ۱۷، ۲۹) است. شیوه پاسخ‌دهی به سؤالات پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت از ۱ (کاملاً غیر مهم است) تا ۵ (کاملاً مهم است) است. روایی این پرسشنامه با استفاده از نظر متخصصان حوزه علوم ورزشی مورد بررسی قرار گرفته و پایایی آن با استفاده از آزمون مجدد ۸۰ درصد گزارش شده است (Yaali et al., 2020). در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۸ بود.

پرسشنامه نیازهای بنیادی روان‌شناختی Guardia و همکاران (2000): پرسشنامه نیازهای بنیادی روان‌شناختی توسط Guardia و همکاران (2000) ساخته شده است که میزان حمایت از نیازهای خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران را می‌سنجد. این مقیاس برای استفاده در جامعه ایرانی به وسیله Besharat (2009) به فارسی ترجمه شد. این آزمون شامل ۲۱ عبارت است که پاسخ‌های هر عبارت شامل طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالف (گزینه ۱) تا کاملاً موافق (گزینه ۵) است. Besharat (2013) به منظور بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی برای کل ۵۸۴ شرکت‌کننده در پژوهش استفاده کردند. نتایج چرخش متمایل نشان داد که سه عامل خودمختاری، شایستگی و ارتباط وجود دارند و ۵۳/۶۰ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. همچنین، پایایی این پرسشنامه از طریق ضرایب آلفای کرونباخ حاصله برای هر یک از مقیاس‌های خودمختاری، شایستگی و ارتباط برای نمونه ۱۲۷ نفری آزمودنی‌ها در نوبت اول به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۷۵ و ۰/۸۶ در نوبت دوم به ترتیب ۰/۷۵/۷۶ و ۰/۸۳ محاسبه شد. حسین‌پور و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی پایایی این پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۱ گزارش نمودند. در پژوهش حاضر پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۴ به دست آمد. پرسشنامه مسئولیت‌پذیری اجتماعی Kordlo: این آزمون توسط Kordlo (2015) به منظور سنجش میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان در خانه و مدرسه ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۵ مقیاس است که به ترتیب در مقیاس اول فعالیت‌های دانش‌آموز در داخل و خارج از مدرسه پرسیده می‌شود. مقیاس دوم مسئولیت‌های دانش‌آموزان را در منزل مورد سؤال قرار می‌دهد. مقیاس سوم، میزان غیبت و تأخیر آزمودنی را مورد سؤال قرار می‌دهد. مقیاس چهارم و پنجم پرسشنامه که دارای ۵۶ ماده است، میزان مسئولیت‌پذیری و احساس مسئولیت، احساس امنیت، عزت‌نفس و تعلق دانش‌آموزان را مورد سنجش قرار می‌دهد. در مطالعه حاضر زیر مقیاس‌های تعهد بیرونی و درونی آزمودنی‌ها (میزان مسئولیت‌پذیری و احساس مسئولیت) مورد بررسی قرار گرفته است که تعهد بیرونی شامل ماده‌های ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۹، ۳۰، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۴۰، ۴۱ و تعهد درونی شامل ماده‌های ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۸ است. نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت ۴ گزینه‌ای از ۱ (رضایت ندارم) تا ۴ (کاملاً رضایت دارم) است. محدوده نمره تعهد بیرونی ۱۱-۴۴ و محدوده نمره تعهد درونی ۴۰-۱۰ است. این آزمون بر روی جامعه آماری دانش‌آموزان شهر تهران اجرا شده

است که در آن تعداد ۴۷۹ دانش‌آموزان دختر و پسر شهر تهران مورد آزمون قرار گرفته‌اند. روایی این آزمون از طریق همبسته کردن سؤالات ۰/۸۲ و پایایی آن به استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۹ گزارش شده است که نمایانگر روایی و اعتبار بالای آزمون هست. قرائی و طاهر (۱۴۰۳) در پژوهشی نشان داد که ضریب پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای پرسشنامه مسئولیت‌پذیری اجتماعی برابر با ۰/۷۸ بود. در این پژوهش میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۷۹ به دست آمد.

یافته‌ها

اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه آماری نشان می‌دهد که ۳۷/۵ درصد آزمودنی‌های این پژوهش به تعداد ۹۰ نفر در پایه دهم، ۳۵/۴۱ درصد آزمودنی‌ها به تعداد ۸۵ نفر در پایه یازدهم و ۲۷/۰۸ درصد آزمودنی‌ها به تعداد ۶۵ نفر بودند. در متغیر سن، میانگین سنی ۱۵/۲۱ و انحراف معیار ۱/۶۸ بود. در ادامه به ارائه جدول مربوط به میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در قالب جدول ۱ می‌پردازیم.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی	تلورانس	VIF
شرکت در فعالیت‌های ورزشی	۲۴۰	۸۶/۶۸	۲۶/۳۵	۱/۲۰	۱/۲۴	۰/۷۰	۱/۴۳
خودمختاری	۲۴۰	۱۵/۴۷	۲/۸۵	۰/۸۶	۰/۰۹	۰/۸۰	۱/۲۵
شایستگی	۲۴۰	۱۵/۵۵	۲/۷۱	۰/۷۰	۰/۰۴	۰/۸۲	۱/۲۳
ارتباط با دیگران	۲۴۰	۱۵/۸۶	۲/۶۹	۰/۳۸	-۰/۴۶	۰/۷۲	۱/۲۸
نیازهای بنیادین روان‌شناختی	۲۴۰	۴۶/۸۹	۶/۸۰	۰/۴۰	۰/۰۸	۰/۶۸	۱/۳۹
میزان مسئولیت‌پذیری	۲۴۰	۲۷/۷۷	۶/۴۱	-۰/۰۶	۰/۷۸	۰/۷۹	۱/۴۰
احساس مسئولیت	۲۴۰	۲۲/۸۳	۶/۹۰	۰/۱۴	۰/۷۶	۰/۸۱	۱/۳۹
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۲۴۰	۵۰/۶۰	۱۰/۰۷	۰/۴۰	-۰/۶۲	۰/۶۳	۱/۳۷

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌کنید میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش ارائه شده‌اند. به منظور انجام تحلیل رگرسیون ابتدا به بررسی پیش‌فرض‌های آزمون شامل، فاصله‌ای یا نسبی بودن متغیرهای پژوهش، نرمال بودن داده‌ها، خطی بودن رابطه بین متغیر مستقل و وابسته پرداخته شد که نتایج حاصل از بررسی پیش‌فرض‌های آماری نشان داد که

پیش‌فرض‌های تحلیل رگرسیون برقرار است لذا استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به‌منظور تحلیل داده‌ها بلامانع است. در ادامه به‌منظور بررسی میزان همبستگی بین متغیرهای پژوهش از آزمون ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون استفاده شد که نتایج آن در قالب جدول ۲ ارائه می‌شود:

جدول ۲. ضرایب همبستگی انگیزه مشارکت در فعالیت ورزشی بر اساس نیازهای بنیادین روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی

ردیف	متغیر	۱	۲	۳
۱	انگیزه مشارکت در فعالیت ورزشی	۱		
۲	نیازهای بنیادین روان‌شناختی	۰/۲۱**	۱	
۳	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۱۵**	۰/۳۷**	۱

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌کنید بین انگیزه‌ی مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و متغیرهای وابسته پژوهش رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد؛ به این معنا که در صورتی که نیازهای بنیادین روان‌شناختی دانش‌آموزان برآورده شود و همچنین مسئولیت‌پذیری اجتماعی بالایی داشته باشند انگیزه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی در آنان نیز افزایش می‌یابد و بالعکس. در ادامه به بررسی آزمون مدل رگرسیون داده‌های پژوهش در قالب جدول ۳ می‌پردازیم.

جدول ۳. نتایج مدل رگرسیون انگیزه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بر اساس نیازهای بنیادین روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	R ²	Sig
رگرسیون	۲۹۲۹۳/۲۲	۵	۵۸۵۸/۶۴	۱۰/۰۲	۰/۴۲	۰/۱۷	۰/۰۰۱
باقیمانده	۱۳۶۷۴/۳۳	۲۳۴	۵۸۴/۵۰	-	-	-	-
کل	۱۶۶۰۶۷/۵۶	۲۳۹	-	-	-	-	-

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود مقدار sig کمتر از ۰/۰۵ شده است و نشان از معنی‌دار بودن مدل رگرسیون است، یعنی حداقل یکی از متغیرهای پیش‌بین، متغیر ملاک را به‌طور معنادار پیش‌بینی می‌کند. با توجه به معنادار بودن کل مدل اکنون باید بررسی کرد که

کدام یک از ضرایب صفر نیست و یا به عبارت دیگر کدام متغیر یا متغیرها تأثیر معناداری در مدل دارند. به این منظور از آزمون t استفاده شد که نتایج آن در قالب جدول ۴ ارائه می‌شود.

جدول ۴. ضرایب استاندارد، غیراستاندارد و آماره تی متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون

Sig	آماره t	ضرایب رگرسیون		متغیر پیش‌بین
		استاندارد نشده	استاندارد شده	
۰/۰۰۱	۲/۴۰	۰/۱۶	۱/۵۴	خودمختاری
۰/۰۰۱	۳/۹۵	۰/۳۱	۳/۰۴	شایستگی
۰/۰۰۱	۲/۰۲	۰/۱۶	۱/۵۸	ارتباط
۰/۰۰۱	۲/۳۱	۰/۱۳	۰/۵۷	میزان مسئولیت‌پذیری
۰/۰۰۱	۱/۴۱	۰/۱۱	۰/۵۴	احساس مسئولیت

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌کنید در گام اول مؤلفه‌های خودمختاری و شایستگی از (نیازهای بنیادین روان‌شناختی) به تنهایی صورت مثبت و معنادار توان پیش‌بینی انگیزه‌ی شرکت در فعالیت‌های ورزشی را در دانش‌آموزان داشت؛ و مؤلفه‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی شامل (میزان مسئولیت‌پذیری و احساس مسئولیت) توان پیش‌بینی انگیزه‌ی مشارکت در فعالیت‌های ورزشی را در دانش‌آموزان پسر دوره‌ی دوم متوسطه پیش‌بینی می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش پیش‌بینی انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان پسر نوجوان در ساعت ورزش مدرسه بر اساس نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بود. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان داد که بین نیازهای بنیادی روان‌شناختی و انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که هر یک از مؤلفه‌های نیازهای بنیادی روان‌شناختی (خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران) قادر به پیش‌بینی انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان در ساعت ورزش مدرسه هستند. نتایج حاصل از این یافته پژوهش در راستای نتایج پژوهش‌های Tao, & Yu (2025)، González-Cutre و همکاران (2025)، Xu و همکاران (2025)، Fraguera-Vale et al., (2021) و همکاران (2020) است (Fraguera-Vale et al., 2020; González-Cutre et al., 2025; Tao & Yu, 2025; Xu et al., 2021). در تبیین این یافته

پژوهش می‌توان گفت زمانی که نیازهای اساسی روان‌شناختی دانش‌آموزان برآورده شود، آن‌ها بیشتر بر اهداف خود متمرکز شده و از انگیزه بیشتری برخوردار می‌شوند که در نتیجه منجر به این می‌شود که پشتکار و مشارکت بیشتری در انجام فعالیت‌های تحصیلی نشان دهند. به عبارت دیگر، برآورده شدن این نیازها، منتج به احساس خودتعیین‌گری دانش‌آموزان و افزایش انگیزه درونی ایشان می‌شود (Fraguela-Vale et al., 2020). همچنین این یافته را می‌توان بر اساس دیدگاه Deci & Ryan (2011) تبیین کرد؛ آنان معتقدند که درگیری و تعهد به فعالیت‌های جذاب، نیازمند تحقق و برآورده شدن نیازهای اساسی روان‌شناختی است و در حقیقت، درگیری و مشارکت افراد در فعالیت‌های تحصیلی مختلف از جمله شرکت در ساعات و زنگ ورزش، تابعی از درجاتی است که نیازهای اساسی آن‌ها برآورده شده باشد؛ بنابراین، تجربه شایستگی، خودپرویی و مرتبط بودن برای انگیزه درونی و شرکت در فعالیت‌های تحصیلی از جمله ساعت و زنگ ورزش، ضروری است؛ به عبارت دیگر، دانش‌آموزانی که در مدرسه احساس آزادی عمل، صمیمیت و پیوستگی با دیگران و پیشرفت و شایستگی برای یادگیری و انجام تکالیف درسی خود می‌کنند، مشارکت بیشتری در فعالیت‌های تحصیلی و ورزشی را از خود نشان می‌دهند. این یافته با نظریه خودتعیین‌گری همسو است که بیان می‌کند برآورده شدن نیازهای اساسی روان‌شناختی، خودتنظیمی برای یادگیری، مشارکت تحصیلی، عملکرد تحصیلی و بهزیستی را تسهیل می‌کند (Niemiec & Ryan, 2009).

در ادامه نتیجه دیگر پژوهش نشان داد که بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانش‌آموزان با انگیزه مشارکت آنان در ساعت ورزش مدرسه رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که انگیزه مشارکت دانش‌آموزان در ساعت ورزش مدرسه بر اساس مسئولیت‌پذیری اجتماعی و مؤلفه‌های آن (میزان مسئولیت‌پذیری، احساس مسئولیت) قابل پیش‌بینی است. این نتیجه به‌دست‌آمده در راستای یافته‌های Suyato و همکاران (2024)، Balci and Yanik (2020) و Guijarro و همکاران (2020)، Pozo و همکاران (2018) است. در تبیین این نتیجه به‌دست‌آمده می‌توان چنین استنباط نمود که مسئولیت‌پذیری اجتماعی شناخت و احترام به نیازهای خود و دیگران است. مسئولیت‌پذیری اجتماعی باعث می‌شود تا دانش‌آموزان هویت خود را به‌عنوان عضوی از گروه تثبیت کنند. به عبارت دیگر، مسئولیت‌پذیری اجتماعی در دانش‌آموزان به رشد مهارت‌های اجتماعی آن‌ها

مربوط می‌شود. به آن‌ها اجازه می‌دهد تا به‌عنوان یک شهروند عضوی فعال و مسئول باشند. دانش‌آموز مسئولیت‌پذیر با سایر دانش‌آموزان در تصمیم‌گیری‌ها و کارهای گروهی کلاس از جمله ساعت ورزش همکاری می‌کند و انگیزه بیشتری دارند (Pop et al., 2011). در تبیین دیگر می‌توان گفت با توجه به اینکه مسئولیت‌پذیری اجتماعی در دانش‌آموزان مهارت‌های بین‌فردی آنان را تقویت می‌کند و همین عامل سبب می‌شود که آنان به‌طور مؤثری با دیگران ارتباط برقرار نمایند و به دیگران و نظراتشان احترام بگذارند، تعارضات و مشکلات ایجادشده را به نحو مسالمت‌آمیزی حل نمایند، در فعالیت‌های مدرسه از جمله زنگ و ساعت ورزش مشارکت فعالانه‌ای داشته باشند (Lak et al., 2019). همچنین می‌توان گفت مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر همدلی، شناخت و احترام به حقوق خود و دیگران، اهمیت ارزش‌های فرهنگی چون صداقت و کمک به دیگران، اهمیت قانون و قواعد اجتماعی در حفظ نظم، کار گروهی و به‌طور کلی نقش و مسئولیت نوجوان در بهبود زندگی خود و دیگران تأکید شده است که می‌تواند علاوه بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی، باور مثبت به آینده (امید و خوش‌بینی نسبت به نتایج احتمالی در آینده)، هنجارهای اجتماع گرایانه (باورهای سالم و استانداردهای واضح در مورد رفتار)، فرصت‌هایی برای مشارکت اجتماع گرایانه (رفتار اجتماع گرایانه در گروه همسالان، خانواده، محله، مدرسه و اجتماع بزرگ‌تر) و بازشناسی رفتار مثبت (شناخت رفتارهای مطلوب از دیدگاه جامعه که از یک دانش‌آموز انتظار می‌رود) را نیز در دانش‌آموزان رشد دهد. زمانی که دانش‌آموزان رفتارهایی متناسب با هنجارها داشته باشند، بازخوردهایی که از سوی معلم، والدین، همسالان و جامعه دریافت می‌کنند، مثبت است که باعث دلگرمی آن‌ها شده، حس خوبی به آن‌ها منتقل گردیده و انگیزه مشارکت در کارهای گروهی چون: فعالیت‌های ورزشی در آن‌ها افزایش داده می‌شود (Rochman & Waris, 2024).

از محدودیت‌های رایج پژوهش حاضر می‌توان به دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم شهر خرم‌آباد بودن و استفاده از ابزارهای خودگزارشی اشاره نمود. بنابراین، انجام پژوهش حاضر بر روی دانش‌آموزان دختر سایر دوره‌های تحصیلی و در شهرهای دیگر و در صورت امکان استفاده از مصاحبه ساختاریافته به‌جای پرسشنامه پیشنهاد می‌شود. کاربرست نتایج این مطالعه می‌تواند برای دبیران ورزش، برنامه‌ریزان نظام آموزش و پرورش راهگشا باشد. توصیه می‌گردد برای مجموعه مدیران، معاونان، دبیران، مشاوران مدارس دوره آموزش مبتنی بر

مسئولیت‌پذیری اجتماعی و آشنایی با نیازهای بنیادی روان‌شناختی در قالب برگزاری کارگاه‌های آموزشی، سمینار و گردهمایی با راهکارهای افزایش انگیزه مشارکت ورزشی در دانش‌آموزان در نظر گرفته شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که در چارچوب آموزش‌های مدرسه، سرفصل‌های مربوط به مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نیازهای بنیادی روان‌شناختی و مسائل مربوط به آن گنجانده شود و از طرفی مطلوب است مدیران و دبیران با شناسایی دانش‌آموزان با مسئولیت‌پذیری و نیازهای بنیادی روان‌شناختی پایین و معرفی آن‌ها به مشاوران مدارس، به وضعیت آن‌ها رسیدگی شود.

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

سپاسگزاری

از تمام شرکت‌کنندگان که ما را در انجام این پژوهش یاری کردند، سپاسگزاریم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

منابع

- حسین‌پور، اعظم؛ وزیری، کاترین و باقری، نسرين (۱۴۰۲). شادکامی بر اساس نیازهای بنیادین روان‌شناختی با میانجیگری سازگاری. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، ۱۹ (۷۰)، ۱۲۶-۱۵۱.
<https://doi.org/10.22054/jep.2024.77531.3964>
- قرائی، ناهید و طاهر، محبوبه (۱۴۰۳). بررسی اثربخشی آموزش اخلاق با رویکرد هیجان‌مدار بر مسئولیت‌پذیری و تصمیم‌گیری اخلاقی دانش‌آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، ۲۰ (۷۴)، ۲۰۷-۲۲۶.
<https://doi.org/10.22054/jep.2024.81769.4068>

References

- Agustina, L., Meyliana, M., & Hanny, H. (2023). Constructing CSR student self-consciousness through university social responsibility implementation: evidence in Indonesia. *Social Responsibility Journal*, 19(5), 885-905. <https://doi.org/10.1108/SRJ-05-2020-0170>
- Antunes, A. C., Berti, E., Brose, U., Hirt, M. R., Karger, D. N., O'connor, L. M., Pollock, L. J., Thuiller, W., & Gauzens, B. (2024). Linking biodiversity, ecosystem function, and Nature's contributions to people: a macroecological energy flux perspective. *Trends in Ecology & Evolution*, 39(5), 427-434. <https://doi.org/10.1016/j.tree.2024.01.004>
- Balci, T., & Yanik, M. (2020). The Relationship between Physical Education and Sport Values with Self-Reported Personal and Social Responsibility Behaviours. *African Educational Research Journal*, 8(4), 897-905. DOI:10.30918/AERJ.84.20.194
- Besharat, M. (2009). Reliability and Validity of a short form of the Mental Health Inventory in an Iranian population. URL: <http://sjfm.ir/article-1-185-en.html>
- Besharat, M. A. (2013). The basic needs satisfaction in general scale: reliability, validity, and factorial analysis. *Quarterly of Educational Measurement*, 4(14), 147-168. https://jem.atu.ac.ir/article_90_en.html
- Bugdayci, S. (2019). Examining personal and social responsibility levels of secondary school students. *Universal Journal of Educational Research*, 7(1), 206-210. DOI:10.13189/ujer.2019.070126
- Coll, I., Vallejos, D., & López-Safont, N. (2024). Differences in Physical Activity Levels, Screen Time, and Body Mass Index and Their Associations with Oral Health in Schoolchildren in Mallorca. *Children*, 11(11), 1280. <https://doi.org/10.3390/children11111280>
- Deci, E. L., Olafsen, A. H., & Ryan, R. M. (2017). Self-determination theory in work organizations: The state of a science. *Annual review of organizational psychology and organizational behavior*, 4, 19-43. <https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113108>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2011). Levels of Analysis, Regnant Causes of Behavior and Well-Being: The Role of Psychological Needs. *Psychological Inquiry*, 22(1), 17. <https://doi.org/10.1080/1047840X.2011.545978>
- Diehl, K., Fuchs, A. K., Rathmann, K., & Hilger-Kolb, J. (2018). Students' motivation for sport activity and participation in university sports: a mixed- methods study. *BioMed research international*, Biomed Res Int. 2018 Jun 12;2018:9524861. doi: 10.1155/2018/9524861.

- Fraguela-Vale, R., Varela-Garrote, L., Carretero-García, M., & Peralbo-Rubio, E. M. (2020). Basic psychological needs, physical self-concept, and physical activity among adolescents: Autonomy in focus. *Frontiers in psychology*, 11, 491. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00491>
- Galvão, A., Mendes, L., Marques, C., & Mascarenhas, C. (2019). Factors influencing students' corporate social responsibility orientation in higher education. *Journal of cleaner production*, 215, 290–304. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.01.059>
- Gill, D. L., Gross, J. B., & Huddleston, S. (1983). Participation motivation in youth sports. *International journal of sport psychology*.
- González-Cutre, D., Brugarolas-Navarro, M., Beltrán-Carrillo, V. J., & Jiménez-Loaísa, A. (2025). The frustration of novelty and basic psychological needs as predictors of maladaptive outcomes in physical education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 30(1), 64–77. DOI:10.1080/17408989.2023.2167969
- Guijarro, E., MacPhail, A., González-Víllora, S., & Arias-Palencia, N. M. (2020). Relationship between personal and social responsibility and the roles undertaken in Sport Education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 40(1), 76–85. DOI:10.1123/jtpe.2019-0097
- Habyarimana, J. d. D., Tugirumukiza, E., & Zhou, K. (2022). Physical education and sports: A backbone of the entire community in the twenty-first century. *International journal of environmental research and public health*, 19(12), 7296. <https://doi.org/10.3390/ijerph19127296>
- HONARI, H., KHAZAEI, A., MAHMOUDI, A., & Kowsaripour, M. (2019). Designing the Structural Model of the Effect of Information Quality on Students' Motivation to Participate in Sports: The Mediating Role of Constraints. <https://www.magiran.com/p2118269>
- Iraji Noghondar, R. (2025). Analyzing the use of statistical tests in the evaluation of sports education in schools. *Quarterly Journal of Education Studies*, 10(40), 28–45. https://researchbt.cfu.ac.ir/article_3998.html?lang=en
- La Guardia, J. G., Ryan, R. M., Couchman, C. E., & Deci, E. L. (2000). Within-person variation in security of attachment: a self-determination theory perspective on attachment, need fulfillment, and well-being. *Journal of personality and social psychology*, 79(3), 367. DOI: 10.1037//0022-3514.79.3367
- Lak, R., Mohaqeqkamali, H., & Hosseinzadeh, S. (2019). The effectiveness of school-based social responsibility training on attitude toward juvenile delinquency among adolescent girls. *Social Welfare Quarterly*, 19(74), 97–131. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3243-en.html>
- Lane, D. R. (2023). Peer feedback processes and individual accountability in team-based learning. *Team-based learning in the social sciences and humanities*, 51–62. [10.4324/9781003447528-3](https://doi.org/10.4324/9781003447528-3)
- Leko Šimić, M., Sharma, E., & Kadlec, Ž. (2022). Students' perceptions and attitudes toward university social responsibility: Comparison between India and Croatia. *Sustainability*, 14(21), 13763. <https://doi.org/10.3390/su142113763>
- Lev-Arey, D., Gutman, T., & Levental, O. (2024). Empowering movement: enhancing young adults' physical activity through self-determination theory and acceptance and commitment therapy-based intervention. *Behavioral Sciences*, 14(2), 130. DOI: 10.3390/bs14020130
- Li, J., Zhang, J., Chai, C. S., Lee, V. W., Zhai, X., Wang, X., & King, R. B. (2025). Analyzing the network structure of students' motivation to learn AI: a self-determination theory perspective. *npj Science of Learning*, 10(1), 48. <https://doi.org/10.1038/s41539-025-00339-w>

- Manzano-Sanchez, D., Gomez-Marmol, A., & Valero-Valenzuela, A. (2020). Student and teacher perceptions of teaching personal and social responsibility implementation, academic performance and gender differences in secondary education. *Sustainability* 12, no. 11: 4590. <https://doi.org/10.3390/su12114590>
- Martín-Rodríguez, A., Gostian-Ropotin, L. A., Beltrán-Velasco, A. I., Belando-Pedreño, N., Simón, J. A., López-Mora, C., Navarro-Jiménez, E., Tornero-Aguilera, J. F., & Clemente-Suárez, V. J. (2024). Sporting mind: the interplay of physical activity and psychological health. *Sports*, 12(1), 37. <https://doi.org/10.3390/sports12010037>
- Najafzadeh, O. Z., Karimzadeh, S., & NAZEM, F. (2021). Presenting a Model for the Promotion of Social Responsibility in Islamic Azad University (Tehran Province Faculty Members) Based on Professional Ethics.
- Niemiec, C. P., & Ryan, R. M. (2009). Autonomy, competence, and relatedness in the classroom: Applying self-determination theory to educational practice. *Theory and research in Education*, 7(2), 133–144. <https://doi.org/10.1177/147787850910431>
- Öktem, T., & Çingöz, Y. E. (2023). The effect of motivation to participate in sports on happiness level in university students. *Education Quarterly Reviews*, 6(1). <https://ssrn.com/abstract=4358566>
- Pop, O., Dina, G. C., & Martin, C. (2011). Promoting the corporate social responsibility for a green economy and innovative jobs. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 1020–1023. DOI:10.1016/j.sbspro.2011.03.232
- Pozo, P., Grao-Cruces, A., & Pérez-Ordás, R. (2018). Teaching personal and social responsibility model-based programmes in physical education: A systematic review. *European Physical Education Review*, 24(1), 56-75. <https://doi.org/10.1177/1356336X16664749>
- Putri, H. A., Siswanto, D. H., & Suryatama, H. (2025). Development of student book as a means to instill social care, honesty, and responsibility to enhance academic achievement in elementary school. *International Journal of Learning Reformation in Elementary Education*, 4(01), 1–17. DOI: <https://doi.org/10.56741/ijlree.v4i01.744>
- Raeisi Kheyrabadi, G., Karimi, F., & Saeidian Khorasgani, N. (2023). Presenting a model for improving the responsibility of elementary school students based on the pathology of the existing situation. *Educational Administration Research*, 14(54), 65–92.
- Rochman, F., & Waris, A. (2024). The Impact of Emotional Appeal, Workplace Environment and Social Responsibility on Students' Sense of Belonging in Higher Education Institutions. *Jurnal Penelitian*, 21(2), 21–29. DOI: <https://doi.org/10.26905/jp.v21i2.15696>
- Shaw, J. D. (2025). A cautionary tale: On the adoption of self-determination theory principles for practice. *Journal of Management Studies*, 62(5), 2125–2134. <https://doi.org/10.1111/joms.13112>
- Suyato, S. H., Setyawan, H., Sukarti, S. E. E., Purnomo Shidiq, A. A., Darmawan, A., Zulfahri, G. H., Eken, Ö., Pavlović, R., Latino, F., & Tafuri, F. (2024). The integration of social values in physical education and sport to develop teenage students' character: a systematic review. DOI:10.47197/retos.v58.107763
- Tao, H., & Yu, F. (2025). The impact of psychological needs, social support, and sport motivation on college students' sport commitment and sports participation. *BMC psychology*, 13(1), 1–16. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-03173-2>
- Townsend, J., Stone, G. A., Murphy, E., Crowe, B. M., Hawkins, B. L., & Duffy, L. (2020). Examining attitude change following participation in an international

- adaptive sports training. *Therapeutic Recreation Journal*, 54(3), 276–290 .
DOI: <https://doi.org/10.18666/TRJ-2020-V54-I3-10112>
- Xu, S., Liu, Z., Tian, S., Ma, Z., Jia, C., & Sun, G. (2021). Physical activity and resilience among college students: the mediating effects of basic psychological needs. *International journal of environmental research and public health*, 18(7), 3722. <https://doi.org/10.3390/ijerph18073722>
- Yaali, R., Teymoori, N., & Bagheri, S. (2020). The Effect of Training Method (Linear and Nonlinear) on Student Participation Motivation in Physical Education Class. *Sport psychology studies*, 8(30), 205–220.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی